

خوراندن دارو

برای فایل PDF کلیک کنید

به کانال تلگرام ما به پیوندید

وقتی مریض شما ظاهراً لجبازی میکند و از خوردن دارو سر باز میزند، چگونه او را راضی میکنید؟

اگر بلع دارو برای بیمار مشکل است و ورود مواد به داخل ریه، باعث سرفه شدید، درد، و گاهی اوقات استغراغ میشود، چگونه با آن سازشگری میکنید؟

معضل خوراندن دارو به بیماران مبتلا به دمانس، با پیشرفت بیماری و تشدید علائم ذهنی و حرکتی آن، بیشتر میشود. برای مقابله با آن، مراقب باید پیوسته آماده تغییر روش و بکار بردن شگرد های نو باشد.

یکدندگی بیمار

گاهی بیمار باور دارد که بیمار نیست. بعضی اوقات وی در اینکه خودش دارو را مصرف کند و شما دخالتی نکنید پافشاری میکند. گاهی او نمیخواهد یا نمیتواند به دیگران بگوید به کمک نیاز دارد. تنها راه اطمینان از مصرف صحیح دارو، مدیریت و خوراندن آن به بیمار توسط مراقب میباشد.

در تعامل با یکدندگی بیمار در مورد مصرف دارو، بهترین توصیه، داشتن حوصله و پشتکار مداوم است:

- باور داشته باشید لجاجت در عدم مصرف دارو به علت بیماری است.
- با خوشرویی با بیمار برخورد کنید و بر مصرف دارو در همان لحظه پافشاری نکنید. در صورت لزوم، کوتاه بیایید و آرام بمانید.
- یک خاطره خوب را یادآور شوید و سپس با پرسش های ساده در باره آن، از بیمار در بازگویی آن خاطره یاری بطلبید.

- از نوه ها یا کسانی که برای بیمار بسیار عزیزند، برای خوراندن دارو کمک بگیرید.
- اگر بیمار به کاری یا چیزی علاقه دارد، مثلاً رفتن به پارک یا خوردن شیرینی بخصوصی، خوردن دارو را با وعده و یا در هنگام انجام آن کار، عملی کنید.
- اگر درخوراندن دارو موفق نبودید، بیمار را به حال خود گذاشته و پس از چند لحظه دوباره سعی کنید.

مشکل درک مکالمات

- بیمار توان درک مکالمات را به تدریج از دست میدهد. لذا ممکن است آنچه که میشوند، با آنچه که درک میکند فرق داشته باشد. همچنین بسیاری از آنچه میخواهد بگوید، با آنچه که بر زبان میآورد متفاوت است. او برای درک و فهم مکالمات به زمان بیشتری نیاز دارد.
- در زمان خوراندن دارو از کلام ساده و جملات کوتاه استفاده کنید. پس از بیان هر جمله مکث کنید. فرصت بدهید بیمار مطلب را بفهمد و به آن عمل نماید.
  - قرص را به بیمار نشان دهید و مثلاً بگویید: این داروی فشار خون شماست. کمی مکث کنید. در صورت نیاز جمله را دوباره تکرار کنید.
  - قرص را جلوتر بیاورید و بگویید: آن را در دهان بگذارید. اندکی مکث کنید. در صورت لزوم جمله را دوباره تکرار کنید.
  - وقتی که دارو در دهان بیمار قرار گرفت، لیوان آب را جلو بیاورید. کمی مکث کنید. بگویید: با این لیوان آب میل کنید.
- اگر بیمار از مصرف دارو سر باز میزند، چند لحظه ساکت در جای خود بایستید. از حالت های صورت که بیانگر خواهش و تمناست استفاده کنید. اغلب بیمار به خواسته ی شما عمل می کند.
- اگر درخوراندن دارو موفق نبودید، بیمار را به حال خود گذاشته و پس از چند لحظه دوباره سعی کنید.

ورود مایعات و غذا به ریه

- با پیشرفت بیماری، عمل بلع مشکلتر میشود. احتمال ورود غذا و مایعات به داخل ریه بیشتر میشود و ممکن است به سرفه زدن، احساس خفگی، حالت تهوع و عفونت ریه بیانجامد.
- مراقب پیوسته با مشکل هدایت مایعات و غذا به کانال صحیح آن (مری) روبرو است و این مشکل با پیشرفت بیماری پیچیده تر میشود.
- برای کمک به بلع دارو، از بیمار بخواهید سر خود را کمی به جلو خم کند. این کار سبب می شود که با بسته شدن کانال هوا، مواد غذایی و دارو بداخل کانال غذا هدایت شود.
- برای کم کردن خطر ورود مواد به داخل ریه، به جای مصرف مایعات و مواد خشک، از مواد غذایی غلیظ و روان مانند ماست استفاده کنید.

شروع مشکلات بلع

در مراحل پیشرفته تر دمانس، بیمار در بیان افکار خود و درک مکالمات دیگران، سر در گم است. یکدندگی بیمار کمتر شده است ولی مراقب برای خوراندن دارو به او با نگرانی های تازه و سنگین تری روبرو است.

برای خوراندن دارو در این مرحله، عوامل حواس پرتی بیمار را از بین ببرید. کمتر صحبت کنید و به کمک حالت صورت و ژست و رفتار، منظور خود را به بیمار بفهمانید. میتوانید به طریق زیر عمل کنید:

- تلویزیون و رادیو را خاموش کنید و از آمد و رفت دیگران در زمان خوراندن دارو و هر نوع کار دیگری که موجب حواس پرتی بیمار میشود جلوگیری کنید.
- برای کمک به عمل بلع دارو از مواد غذایی نسبتاً غلیظ و روان مانند ماست استفاده کنید.
- دارو را همراه با یک پیاله ماست نزد بیمار بیاورید. قاشق ماست را که یک عدد قرص داخل آن گذاشته اید جلوی دهان بیمار بگیرید. همچنان نزد او بمانید تا بیمار دهانش را باز کند و شما قاشق را در دهان او بگذارید.
- اگر بیمار دهانش را باز نمیکند، لب او را با قاشق با ملایمت لمس کنید. یا مراقب میتوانید با باز کردن دهان و ژست گذاشتن قاشق در دهان خود، عکس العمل باز شدن دهان را در بیمار بوجود بیاورید.
- بعضی اوقات، بیمار دهان باز میکند و شما دارو و غذا را در دهان او میگذارید ولی او فراموش میکند یا نمیتواند آنرا بلعد. شما ممکن است بتوانید با لمس کردن چانه، گلو، و گونه ها، عمل بلع را راه اندازی کنید.
- هرگز سعی نکنید به زور و با اهرم کردن قاشق یا هر وسیله دیگر، دهان بیمار را باز کنید. علاوه بر ایجاد درد و استرس در بیمار، ممکن است به لب و دندان و لثه او صدمه بریزد.

حل شدن دارو در دهان بیمار و تهوع

پس از گذاشتن دارو در دهان بیمار، او بعضی اوقات فراموش میکند عمل بلع را انجام دهد. بعضی داروها به سرعت در دهان حل میشوند و ممکن است حالت تهوع در بیمار بوجود بیاورند.

- اگر بیمار دارو را در دهان نگاه میدارد، به او یادآوری کنید که عمل بلع را انجام بدهد.
- با لمس کردن چانه، گلو، و گونه ها شاید بتوانید عمل بلع را راه اندازی کنید.
- برای جلوگیری از فراموش شدن عمل بلع میتوانید یک قاشق بستنی یا جرعه ای آب یا شربت به بیمار بدهید.
- اگر دارو در دهان بیمار حل شد و حالت تهوع ایجاد کرد، بیمار را در حالت عمودی نگاه دارید و سر او را کمی به جلو خم کنید. اجازه بدهید در صورت نیاز استفراغ کند. اطمینان حاصل کنید که دهان او کاملاً خالی شده است.
- اگر مطمئن هستید که دارو کاملاً از دهان بیمار بیرون ریخته شده است، آن وعده دارویی را تکرار کنید.

پودر کردن قرص

با پیشرفت بیماری و در مراحل پایانی، بیمار معمولاً اراده ای از خود نشان نمیدهد و کاملاً در اختیار مراقب است. ولی اختلال در امر خودکارعمل بلع و نگرانی از ورود دارو و غذا به ریه او، دشواری بزرگ مراقب در این مرحله به حساب می آید.

در این مرحله، بلع معمولاً با اشکال انجام می شود و بلعیدن قرص برای بیمار، تقریباً غیر ممکن میگردد. شگردهای معدودی برای مقابله با این مشکل وجود دارد:

- یکی از راههای مقابله با مشکل بلع، مصرف نوع مایع دارو میباشد. از پزشک بخواهید در صورت وجود دارو بصورت مایع، آن نوع را تجویز کند.
- راه دیگر، پودر کردن دارو و مخلوط کردن آن با غذا است. ولی هیچ دارویی را بدون مشورت پزشک پودر نکنید. ممکن است پودر کردن اثر دارو را از بین ببرد، یا با داروهای دیگر تداخل نامناسب بوجود بیاورد، یا در میزان مصرف اختلال ایجاد کند.

امتناع کامل بیمار در خوردن و آشامیدن

در مراحل بسیار پیشرفته و پایانی بیماری، بیمار ممکن است از خوردن و آشامیدن بکلی امتناع کند. یک راه حل گذاشتن لوله معده زیر پوستی (Percutaneous Endoscopic Gasterostomy- PEG) است.

مقاله [ساماندهی دارو](#) به شرح جعبه های هفت خانه و استفاده از آن برای سامان دادن به داروی بیمار برای هفت روز هفته میباشد

مقاله [ایمنی دارویی](#) به شرح تهیه لیست دارویی بیمار به منظور جلوگیری از اشتباه در مصرف دارو می پردازد.

مراجع و منابع

وبسایت [آلزامر کرمان](#)

وبسایت [آلزامر ایران](#)

ایمنی دارویی، کتابخانه مراقبین آمریکا

ایمنی دارویی، وبسایت [آلزامر آمریکا](#)

مطالب این مقاله جایگزین مشاوره شخصی و خصوصی خواننده با اشخاص ذیصلاح و متخصص در رشته های حرفه ای آنها از جمله پزشکان، روانشناسان، حقوقدانان، و سایر حرف مربوطه نیست. توصیه میشود همواره، برای هر مورد بخصوص که با آن روبرو هستید، با متخصص مربوطه مشورت نمایید.